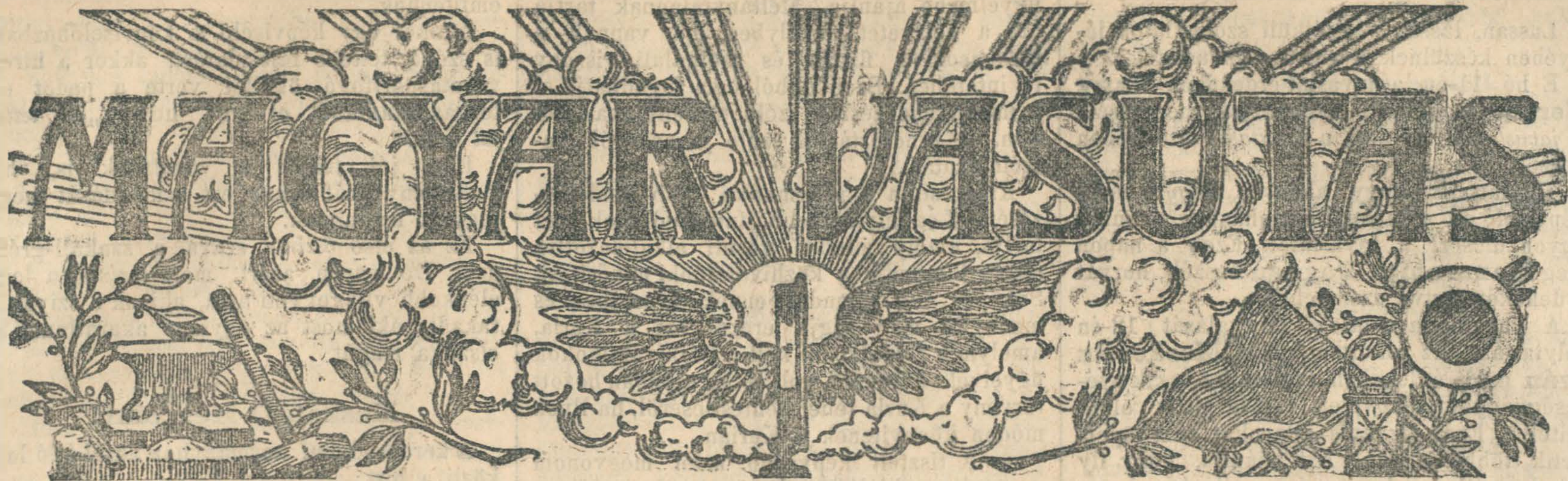

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Budapest, VII., Dembinszky-utca 6. sz., I. em. 16,
 ahová minden levél és küldemény elrendő.

Megjelenik
 minden héten
 pénteken.

Előfizetési árak:
 Egy hóra — — — — — 80 kor. Félévre — — — — — 4.80 kor.
 Negyedévre — — — — — 2.40 „ Egyes szám — — — — — —.20 „
 A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

Csatasorba!

A tulipános, reakciós kormány újabb merénylettekkel szaporította gaztetteinek számát. Pimasz, légbőlkapott, semmitmondó, hazug indokok alapján feloszlatta az ország egyik leghatalmasabb szövetségének kőműves-szakosztályát.

Az uszító tőkések, a kizsákmányoló munkásnyuzók hétrégtörbedő, sunyi szolgálja: a „fekete gróf”, a trepovokat is megszegyenítő arcátlansággal korász mosdatlan kezekkel a munkás-ság legszentebb ügyei között.

A magyar Trepov részeg kozákjai, naplopó szolgabirái, kiéhezett sáskahad módjára vetik magukat a dolgozó milliókra, sáros csizmákkal, széles patákkal rugják fel mindazt, amit szorgos munkáskezek egy fél emberöltő alatt a maguk erejéből, a maguk és övéik védelmére építettek.

Bárdolatlan, hájfejú emberek, akik még a helyesírás elemeivel sincsenek tisztában, mernek ítélkezni afelett, vajjon egyes szakegyletek megteszik-e tagjaik érdekében mindazt, amit tenniök kell?

Hát megteszik! Ha nem is mindent, de amit lehet, azt megtesznek. Amit pedig a szakegyletek nem bírnak megtenni, azt megteszik a kormány, az uszítók és a zseniuralom legfőbb pandurjai.

A legvörösebb bársonyszéktől kezdve egészen a falusi bakterig, a kormányhatalom valamennyi tényezője felcsapott uszítónak.

Mindegyik, az állam által kitartott here úgy véli megszolgálni a meg nem érdemelt ezer és ezer koronát, hogy út egyet a munkásságon.

Butábbnál butább, hitványnál hitványabb aljasságokat követnek el, csak hogy „felülről” széles ábrázat vigyorogjon rájuk.

A dunaparti parlament is, ez a modern Szodoma, amelynek tagjait még a mai osztálybiróságok is meg-tizedelni kénytelenek, ez a parlament is átvedlett olyanná, mint amilyenek a benne ülők.

Az immunitás védelme alatt tejfeleszáju, még majdnem hátulgombolós nadragu, éretlen tacsók kirohanásokat intéznek a munkások ellen, hogy egy-egy ilyen hősi ténykedés után visszazsaladjanak édesanyjuk szoknyája mögé.

Vasutasvállakon felszabadult miniszter aspiránsok őrzöngve helyeslik, hogy a fekete gróf ismét garázdálkodott. Negyven éven felüli szakállas grófok ripők gyerkőcök módjára két kézzel verik a parlament padjait, torokszakadtából ordítva, hogy „jól tette, jól tette” a belügyek mindenható Cézárja, amiért jogokat, szent jogokat galádul elorzott.

Magára a parlament elnökére is hatott a példa. A bajusztalan szoknyás férfisereg uszályhordozója is megkótyagosodott. A nyári melegtől, a közelgő és fenyegető aratósztrájkoktól tropenkoller-ben szenvedő honatyák és többszörösen szabadalmazott hazatulajdonosok bömbölő helyeslése közben megvonta a szót egy képviselőtől csupán azért, mert a vasuti munkásokról mert beszélni.

Vasutas! Te, aki görnyedve húzod az igát, akinek véres verejtéke odapad a földet összetartó vasrudakhoz, akinek testét szétmálja, megőrli a száguldó vaskolosszus, vasutas, rólad nem szabad beszélni a magyar parlamentben!

Vasutas! Te, aki tested-lelked áldozod fel a gőz molohjának, aki millióknak adsz szárnyakat, aki nélkül kihalt volna a földteke, aki nélkül nem terjedhetne sem írás, sem eszme, rólad nem szabad akkor beszélni, amikor lelketlen kufárok a te bőröd felett alkudoznak!

Uton-utfélen rugnak, taposnak. Ha mukkanni mersz, kenyered veszik el. Ha feljajdulsz a kinok közepette, még növeik fájdalmadat. Ha csendesen meghunyászkodol, kémekkel vesznek körül, akiknek feladatuk megfigyelni, hogy nem vagy-e rebellis?

Kémekkel fognak körül, olyanokkal, akikről a legfelsőbb vasutas-jupiterek azt mondják, hogy légy bizalommal hozzájuk, de akiktől bizalmas leve-

lekben névsorokat kérnek, akiknek feladatává teszik, hogy egyeseket megfigyeljenek és róluk havonta jelentést tegyenek.

Nem küzdelem ez már, hanem a leigázott tábor élet-halálharca, a hatalmi gögijében elvakult tőke ellen.

A kizsákmányolók hada fojtogatja a vasutasokat is.

A parlamentben, a munkaközben, a magánéletben csak egy cél vezet a hatalom bitorlóit: szárnyasgegetté tenni minden munkásmozgalmat, elsősorban a vasutasokét.

És ma, amidőn hónapok óta tartó üldöztetésre tekinthetünk vissza, összegezhethetjük az eredményeket. Sehol, de sehol ez országban nem sikerült a vasutasok mozgalmát még csak meg is bénítani.

Az elvűségben, a kitartásban maguk a fővárosi vasutasok jártak jó példával elől.

Az istvántelkiek magatartása ismeretes, kivették részüket busásan a harcokból.

A nyugati pályaudvari helyicsoport taglétszáma öt hónap óta 399-ről 657-re emelkedett, Arad 392-ről 453-ra, Ceglédre 52-ről 147-re, Debrecen 1099-ről 1167-re, Nagykanizsa 528-ról 615-re, Ruttka 360-ról 467-re, Székesfehérvár 718-ról 788-ra, Temesvár 698-ról 765-re.

Ez a vasuti munkásság válasza a hatalomnak. Ez a felelet az üldöztetésekre.

És minden vasutas hálás lesz majd az elnyomatásért, a keréketörésekért. És akit talán az őrzöngő hatalom, a fékevesztett tulkapás le is terített a harcoló vasutasok táborában, az megadással türi sorsát, tudva, hogy az ő testén által feltartóztatlanul rohannak a vasutasok előre.

És nincs semmi, ami utjukat állja. Hömpölygő áradatként zugva-bugva törik szét a gátakat. S jaj annak, aki az áradat útjába akad!

A trepovok, vasutas-jupiterek, az őrzöngő Cézárak gyenge legények lesznek ahhoz, hogy ezt az áradatot feltartóztassák.

Kovácsolják a bilincseket.

Lassan, lassan végnélküli szónoklatok jegyében készülnek a vasutas javaslatok.

E hó 11-én a javaslat érdekében **Nagy Ferenc** szónokolt. Tessék jól megérteni: a *javaslatok*, de nem a *vasutasok* érdekében beszélt.

Ugyátszik, hogy ahány „Nagy” nevű képviselő ül a dunaparti színházban, az mind agyon dicséri a javaslatot. Ezen a napon még **Mazuranics Bogdán** beszélt, horvát érdekeket tartva szem előtt.

A vasutas-javaslatok tárgyalását 12-én folytatták. Az alkotmánypárti **Moskovitz Iván** azok érdekében szólalt fel, akik nyereségvágyból elkövetett vétség miatt voltak elítélve. Ezek ugyanis állasukat nem nyerhetik többé vissza. Azt ajánlja, hogy ily alkalmazott nyerhesse vissza állását, mert a büntető törvénykönyv is így rendelkezik. Azt kívánja, hogy a rendelkezések alól a munkásokat vegyék ki. Végül ajánlja, hogy vegyék vissza azokat a munkába, akiket társaik kényszeríttek sztrájkra. Ez nagyon naiv kívánság, mert ezt a „kényszer” megállapítani alig lehet. **Magdics Pero** a horvátok nevében a már ismert kifogásokat emelte a javaslat ellen. **Gyuriss Emil**, annak ellenére, hogy néppárti, eléggé humanus indítványokat tett.

Nem tartja igazságosnak, hogy a büntető-törvénykönyv összes rendelkezéseit rázudítják a vasutasokra azért, hogy közhivatalnokoknak minősítik őket. Szükségesnek tartaná, hogy a vasutasok özvegyeinek, ha már a családfenntartó halála után arra a negyedre a lakást fel nem mondhatják, a következő negyedre szóló lakbért is megadják. Kitér a fegyelmi bíróságokra s kívánja, hogy ezek a fegyelmi bíróságok még a minisztertől és alkalmazottaktól is teljesen függetlenek legyenek. Kívánja, hogy a védelemből a jogászok ki ne zárassanak. A porosz katonai bíróság megengedi az ügyvédi közbenjárást, miért legyen a magyar vasutas a jogvédelem tekintetében rosszabb helyzetben, mint a porosz katona? Reméli, hogy a kormány humanus szempontokból is eleget fog tenni indítványainak s a javaslatot elfogadja.

A javaslat vakbuzgó hivei 13-án nagyon kényelmetlenül érezték magukat **Brlic Vratoslav** horvát képviselő négy órás beszédében kritizálta a javaslatok fogyatékoságait. Utána ismét egy horvát, **Purics József** beszélt, természetesen a horvát-nyelvi szempontból bíralták csak a javaslatokat. A leghosszabb beszédet azonban **Budizavlyevics Bude** tartotta, aki egy-maga beszélté végig az öt órás ülést.

Csak az a sajnós, hogy még annyi beszéd közben is alig esik szó a vasutasok legnagyobb sérelmeiről.

15-én is egy jó tüdejű horvát beszélt, **Madrusan Gusztáv**, aki indítványozta, hogy a kormány vonja vissza a javaslatait és reparálja ki, hogy azután újból a Ház elé jutassanak.

Hétfőn, e hó 17-én azonban botrányos dolgoknak volt színhelye a parlament. **Pop-Csicsó Istvántól** megvonta az elnök a szót, mert a *vasuti munkásságról* mert beszélni. Pop-Csicsó elsősorban a fizetésrendezésről szólt. Jogosnak és méltányosnak tartja a vasutasok követelését, az ő munkájuk megbecsülése szempontjából éppen úgy, mint az ország, a forgalom biztosítása szempontjából. Ezután a vasutas munkásságról beszélt. Az elnök **Rakovszky István** megint rászólt: Kérem a szónokot, hogy közeledjék a tárgyhoz. A szónok megint arról kezdett beszélni, hogy a vasuti munkások nem kaptak bérjavítást, mire **Rakovszky** ráordított: A tárgyalás alatt levő törvényjavaslat az évi fizetéssel bíró alkalmazottak fizetésrendezéséről szól. Ha a képviselő ur tovább is a munkások fizetésrendezéséről szól, megvonom öntől a szót. — E jogtalan figyelmeztetés után **Pop C. István** beszélt tovább a javaslat ellen. Az államvasutak állandó munkásai több pontban

összefoglalták kéréseiket; ezeket a kormány figyelmébe ajánlja. Méltánytalannak tartja azt a helyzetet, amelyben ma vannak a munkások a fizetés és szolgálati viszony tekintetében. Ezen okból nem fogadhatja el a fizetésrendezésről szóló törvényjavaslatot sem. A rendtartásról szóló javaslatról beszélt ezután.

Kifogásolta a pragmatika több rendelkezését. Leghelytelenebb intézkedésnek azt tartja, amely minden vasuti alkalmazottra nézve kimondja a közhivatalnoki minősítést. Sok per fog támadni ennek nyomában és mennyire meg fogja érezni ezt a Kuria, amelynek foglalkozni kell a közhivatalnokok ügyeivel. Mirevaló volt a legujabban hozott törvény a Kuria tehermentesítéséről, ha ilyen módon könnyítenek a Kurián...

— A tisztelt képviselő urtól megvonom a szót! — kiáltotta le az emelvénnyel az elnök **Rakovszky István**.

Ez a brutális és megokolatlan jogtiprás nagy megdöbbenést keltett a képviselők között.

A vasutasok pedig olvasva a végnélküli sok beszédet, elmerenghetnek, hogy mit ér az a parlament, amelyben nincs *vasutas-képviselő*.

SZEMLE.

Az istvántelkiek nem engednek.

Az istvántelki lapelkobzásról már több ízben írtunk. E hó 14-én mintegy 200 tagból álló küldöttsége az istvántelki munkás-ságnak vonult az igazgatóság palotája elé s míg a munkások az utcán várakoztak, egy tiztagu küldöttség adta elő a munkásság panaszát **Ludwigh Gyula** elnökigazgatónak. A küldöttség szónoka, **Fellner Béla** előadta, hogy **Orsulics István** műhelymunkást az istvántelki főműhely főnöke elbocsátotta állásából, mivel a munkások egy szaklapját a gyárban terjesztette. **Fellner** kijelentette, hogy a munkások ezt az *elbocsátást igazságtalannak tartják, szolidaritást vállalnak Orsulics* és kéri az elnökigazgatót, hogy utasítsa a műhelyfőnököt az elbocsátott munkás visszavételére. **Ludvig** kijelentette, hogy nem akarja, hogy igazságtalanság történjék, de az ügyet előbb meg kell vizsgálni s csak azután intézkedhetik.

Fellner munkástárs erre azt válaszolta, hogy a dolog sürgős a munkásság megnyugtató végett, ezért tehát arra kéri az elnökigazgatót, hogy a legrövidebb idő alatt vizsgálja meg az ügyet, amelynek alapján meggyőződést szerezhet az elbocsátás igazságtalanságáról.

Az ügy már majdem két hét óta húzódik, tehát az igazgatóságnak lett volna módja az ügyet vizsgálni és intézkedni. Miután az igazgatóság nem tett semmit, a munkásság be akarja bizonyítani, hogy nem a munkásság az, aki minden áron harcot akar, be fogja várni a vizsgálat eredményét.

A kőműves szakosztályt feloszlatták.

Csak a múlt számunkban adtunk hírt a koalíciós kormány gazdaságairól. Számszerű adatokkal igazoltuk, hogy egyik merényletet a másik után követi el a kormány, csak-hogy a munkásság szervezkedését meggátolja.

A „fekete gróf” ismét szaporította egy-gyel gáztetteinek számát. Hitvány, hazug indokok alapján *feloszlatta* a kőművesek budapesti szakosztályát.

A magyarországi Trepov azt hiszi, hogy ily módon sikerülni fog a munkásság szervezkedését elnyomni.

Hát csalódní fog. Keservesen csalódní. Az ilyen pimaszkodások csak annál jobban küzdelemre sarkalják a proletárságot.

Rugják csak fel a szervezeteket, ott vannak azonban a szabad szervezetek.

Ezekben lehet azután csak amugy istenigazában szervezkedni.

Még egy dolgot kell itt azonban megemlítenünk.

Amikor egy képviselő a képviselőházban is szóvá tette e feloszlatast, akkor a híres vasutaspártfogó ökölrel verte a padot és torkaszakadtából ordított, hogy „*jól tette, jól tette!*”

Hát jól teszik a vasutasok is, ha **Batthyány** gróf urnak ezt a mondását megjegyzik maguknak.

Ez az első *őszinte* szava a szakáll-grófnak. De éppen azért, mert *őszinte*, a legélénkebb világot veti arra, akinek a szívéből fakadt, aki most az egyszer akaratlanul is elszólta magát.

Meszelni! Meszelni!

A kereskedelmi kormányhoz közel álló lap közli a hírt:

Az 1907. évi állami költségvetésben munkás-egészségügyi építkezésekre 200.000 koronát *vettek* fel második részletül. A miniszter által jóváhagyott munkasorrend szerint ennek a tételnek a terhére többek közt fürdőt építenek *Jutas, Zólyom, Kőrösmező, Brassó, Csanat-Moravica és Fiume* állomásokon, pihenő- és melegítő helyiségeket *Budapest-nyugati pályaudvaron, Cegléden, Valócon* (fürdővel); *Rákóczi-rándező pályaudvaron* étkező-, pihenő- és melegítő helyiségeket, *Budapest-Józsefváros* állomáson pihenő-, étkező- és mosdó helyiségeket létesítenek, a műhelyekben létesítendő egészségügyi berendezésekre pedig 18.000 koronát hasítottak ki.

Hát erre csak az a megjegyzésünk, a mi a múltban is volt, hogy évi 200.000 koronával nem sok egészségügyi intézményt lehet létesíteni. Elismerjük, több semminél, azonban ez sem **Kossuth Ferenc** ur érdeme. Ez a 200.000 korona évek óta szerepel a költségvetésben.

És még egyre hívjuk fel az intéző körök figyelmét. Ne csupán a fürdők meg a lakatanyák számának a szaporítására gondoljanak. De tessék egyszer egyik-másik régi laktanyába be is kukkantani. Amit akkor látni fognak az majd aztán önkéntelenül erre a kiáltásra bírja önüket: „sikálni”, „meszelni!”

Erre a nagytakarításra azonban nemcsak a laktanyákban van szükség hanem az egész vonalon.

Mikor akad azonban egy modern **Herkules**, aki alaposan kitisztítja ezt az **Augias** istállóját?

A jogászok nem táncoltak.

(Megtörtént.)

A diákok mindig furfangosak voltak, de még úgy nem szedtek rá senkit, mint **Pető urékat**.

A dolog úgy esett, hogy **Pető urék** nagyban készülődtek a **Rákóczi-szobor** leleplezésére.

Minden el volt már készítve. Megrendelték a különvonatot, melynek gépészét is, fűtőjét is és az egész vonatkisérő személyzetet **Rákóczi-korabeli** jelmezbe öltöztették. Megrendelték a díszszüzeket, a virágokat, koszorukat, de még az ünnepi beszédek és tósztokat is.

A hajadon mozdonyvezető-lánykák nagyban varrták viganójukat az ünnepre. A mamák férjeikről, vőkről meg miegymásról álmodoztak. Mindenki készülődött, örült, boldog volt, csak **Pető ur** homlokát borították nehéz gondok. A rendezés, a program összeállítása úgy megviselte, hogy most **Rákóczi** miatt 10 évvel hamarabb kell nyugdíjba mennie.

A sok gond között a legnagyobb azonban a táncosok kérdése volt.

Elvégre a mozdonyvezető-hölgyek nem azért mentek **Zólyomba**, hogy **Pető urék** beszédeit „élvezzék”. Eleve tudták, hogy ahol szoborleleplezés van, ott lesz bankett is. És a bankett után tánc. A lányokon, meg a muzsikán kívül legények is kellenek a tánchoz.

Legény ugyan akadt volna **Zólyomban** is, csak-hogy ezek olyan **Szvatopluk-ivadékok** lévén, nem lehettek **Pető ur** inyére.

Szittyalábu, kuruckaru legényekkel akart **Pető ur** a hölgyeknek kedveskedni.

Szerzett is vagy 20 darab *jogászfut*. Ki-

öltöztette őket tetőtől talpig, mindegyiknek a lábblizsebébe „költőpénzt” is nyomott, beültette őket a különvonatba s vigan koccogott velük Zólyom felé.

Volt már táncos! Hejh, milyen meglepetés lesz Zólyomban az a husz szál magyar legény! Hogy fogják ezek aprózni a Kállay-kettőt, a menüettet, meg a palotást.

Csak hogy baj esett a kréta körül. Annyi ugyan igaz, hogy Pető ur és jogászaik szerencsésen megérkeztek, azonban amíg Pető ur nagyban dikciózott a szobor talpán, a jogász-urak elunták a várás-állást. Megtapogatták a mellényzsebüket, amelybe Pető ur a „költőpénzt” gyömöszölte és éppen elégenek találták arra, hogy Pető urék beszédét valamelyik kurtakorcsában várják be.

Most azonban már nem tudjuk, a beszédek tartottak-e oly soká, vagy a jogászok nem vették-e észre, hogy no, most rajtuk van a sor megszolgálni az utiköltséget, de elég az ahoz, hogy soká ülve a korcsmában, cudarul eláztak.

Ilyen állapotban persze hogy nem merete Pető ur a jogászokat a hölgyek elé kommandírozni.

De meg szükség sem lett volna már rájuk, mivel hogy a muri meg a tánc már eközben véget is értek.

Ily módon a hölgyek egymással táncoltak, amíg kiszemelt táncosaik Bachusznak, kaszirfrájláknak meg pincérleányoknak hódoltak.

De a bibi nem is itt van. A java csak akkor sült ki, amidőn a mozdonyvezető urak és mamák megtudták Pető ur szerencsétlen meglepetését. A mozdonyvezető urék szörnyű haragra lobbantak, amiért az ily módon keletkezett jogász-számlát az ő nyakukba akarták sózni.

A mozdonyvezető anyák pedig méltatlankodva fakadtak ki: „Hát hacsak legény kellett, nincs nekünk külön legényfiunk, mint az egész jogi kar?”

Akár hogy is történt, de annyi szent, hogy a Pető ur többet nem fog szoborleplezést rendezni, nehogy megint őt leplezzék le.

Iparfejlesztés.

A gyárosok nézetével a kivándorlás okai felől és az élelmiszer drágulással foglalkozunk ebben a számban. Nem lesz érdektelen tehát, ha az új iparvállalatok keletkezéséről és visszafejlődéséről is megemlékezünk.

Új iparvállalatok keletkeztek:

1893-ban	52 telep	36.000.000	kor. tőkével
1895-ben	67	57.758.000	„
1899-ben	38	34.916.000	„
1904-ben	26	17.000.000	„
1905-ben	20	15.500.000	„
1906-ban	13	16.200.000	„

Látnivaló, hogy a sok millió ellenére új ipartelepek nem keletkeznek. Mi ugyan kérdezhetnők azt is, hova lesznek a száz milliók, amelyeket a gyáros urak szubvenció fejében a kormánytól kapnak. Azonban sokkal kíváncsiabbak vagyunk azt megtudni, vajjon ilyen körülmények között is érthetetlennek találják a nagy urak a fokozódó kivándorlást?

Okosabb volna a nagy ipar gyámolítása helyett a néppel törődni és kenyérhez juttatni.

Vasutassors.

Rimaszombatról írják, hogy a Tiszole és Breznóbánya közötti fogaskerekű vasut mentén, Gömörvég állomás mellett, a 22 méter magas viadukt pillérjének javítása közben, egy kötél elszakadt és négy munkás a magasból lezuhant. Krausz János és Szopóci György munkások meghaltak, másik kettő súlyosan megsebesült.

Kiskapus és Kikeszásza között a vasuti szálláson a gyorsvonat elgázolta Gergely István pályőr, aki nyomban meghalt.

A temesvári vasuti műhelyben nagy szerencsétlenség történt a minap. A lakatosműhelyben egy másfél méter mély és ugyanolyan hosszú átmérőjű bazinszerű üst áll, amelyben állandóan forró lug van. Ebben

szokták a vasat letisztítani. A múlt héten Ferenci Gyula és Cserhádi Rudolf munkások beleestek az üstbe és mindketten oly súlyos égési sebeket szenvedtek, hogy aznap meghaltak. Szemtanuk állítása szerint a két munkás tréfából birkózott az üst körül s belebuktak a forró luggal telt üstbe. A lug teljesen leégette róluk a bőrt. Kórházba szállították őket, ahol meghaltak.

Más oldalról vett értesítés szerint az üst körül igen sikos az olajos talaj. Az egyik munkás megcsuszhatott és estében magával rántotta társát is.

Temetésük óriási részvét mellett ment végbe. A V. M. O. Sz.-nek temesvári csoportja vörös szalagu koszorukat helyezett a koporsókra, a temetésen pedig a tagok teljes számban vettek részt. A munkásság szolidaritását bizonyítja, hogy az összes szakmák képviselve voltak a temetésen. A sirnál Németh József munkástárs tartotta a gyászbeszédet.

A pályamunkások mozgalma.

(F.) A vasut legmostohább gyermekei, a pályamunkások, országos mozgalom megindítására határozták el magukat azon célból, hogy nyomoruságos helyzetükön némileg javítsanak.

Hihetetlen, hogy mily szűkkeblűséggel kezeli a Máv. a pályamunkások sorsát. Amíg a mezőgazdasági munkások szervezkedésük révén 3—4, sőt helyenkint 5—6. kor. napibér keresetet vívtak ki, addig ugyanazon helyeken és ugyanolyan fárasztó nehéz munkát végző pályamunkás keresete még a két koronát sem éri el. Nem egyéb, mint rosszakaratu ráfogás az, hogy az államnál alkalmazottak részére biztosított állandó munka kárpótlást nyújt a kevesebb keresetért. Bebizonyult dolog, hogy a pályamunkások munkaereje éppen akkor lesz igénybe véve, amidőn a mezőgazdaságban a kivándorlás folytán szükséges munkások munkáját ötszörösen fizetik túl a Máv. által nyújtott keresetet. És a pályamunkás, akit bolondítanak az „állandó alkalmaztatás” jelszavával, fájó szívvel lemond a mezőgazdasági nagyobb keresetről és dolgozik a Máv-nak éhbéért. Jön azonban a tél és a Máv. könyörtelenül küldi a pályamunkások ezreit haza nyomorogni.

Az ipari munkások hasonló mostoha elbánásban részesülnek. Amíg a műhelyekben az akkordkereset, a műszaknál és fűtőházaknál a pótbér nyújt némi megélhetési lehetőséget, addig a pályafentartási iparosok, akiknek legtöbb esetben a saját mesterségükön kívül álló munkát is kell végezniük, a gyalázatos alacsony napszámon kívül semmiféle mellékilletményben nem részesülnek. Az átlagos napibérek 3:40—3:60 kor. havonta, 24 napot számítva, a pályafentartásnál alkalmazott ipari munkás havi keresete 80—90 korona között ingadozik akkor, amidőn a kisiparban szép könnyű munkát végző munkások 6—8 kor. napibért és 9 órai munkaidőt élveznek.

Ezért nem is kap már a Máv. a pályafentartás részére ipari munkást és kénytelen a műhelyből erőszakkal kirendelni munkásokat a pályafentartáshoz.

Ezek a türehtetlen állapotokon van hivatva változtatni az a mozgalom, amelynek kezdete a múlt héten zajlott le és amelynek el kell hatni a sinek mentén mindenüvé, ahol csak pályamunkások tartózkodnak.

A pályamunkások követeléseit volnának: 1. Az 1907. évi 3. számú hivatalos lapban közzétett rendelet, mely a pályamunkások részére is megadta a 6 évi szolgálat után 40 fillér, 3 év után 20 fillér béremelést, azonnal végrehajtandó, mert sem Budapesten, sem pedig az ország többi állomásain nem lett foganatosítva. Ugyancsak a 3 évenkénti 20 fillér automatikus béremelés is.

Külön díjazás.

2. Forgalmi akadály elhárításánál 100 százalék, vásár- és ünnepnap, valamint a

rendes munkaidőn kívüli munkáért, ugy-szintén idegen pályafelügyező szakaszon végzendő munkáknál 50 százalék külön díjazás.

Szerszám ki- és bevétel.

3. A munkahelyre a szerszám ki- és bevétel munkaidőn belül történjék; esetleg az ezzel járó idő külön díjaztassék. A hon-állomástól távoli munkánál a hazatérés céljából a munkaidő megfelelően rövidíthetők. Az összes szerszámok az intézet által szerzendők be a munkások részére.

Szabadságolás.

5. Az intézet által munkahiány miatt szabadságolt munkások ne tekintessenek elbocsájtottaknak és újabb munkába állítás esetén a korábbi szolgálati idő úgy a nyugbér, mint az automatikus béremelés, valamint egyéb kedvezményeknél beszámítandók.

Nyilvántartás.

6. Az összes pályamunkások az üzletvezetőségeknél legyenek nyilvántartva és a munkahiány miatti szabadságolás, valamint a munkába állítás onnét történjék a hosszabb szolgálati idő szigorú figyelembevételével; ezáltal megszűnik a pályafelügyezők részéről tapasztalt visszaélés és protekció.

Munkaidő.

7. A munkaidő a nyári szakban reggel 7-től este 6-ig, ebédidő másfél óra; télen reggel 7-től este 5-ig, ebédidő egy óra legyen.

8. A téli és nyári napszám egyenlő legyen.

Területenkénti egységes munkabér.

Területenkénti egységes munkabér az alanti táblázat szerint.

	Pályamunkás	Pályamunkás-csoport	Segéd-munkás, Műgőz	Összes köz-művesek
I. Budapest és környéke. Camerál—Moravica és fiumei vonal, valamint az összes üzletvezetőségek székhelyén —	2:40	3:40	3:—	4:40
II. Összes osztálymérnök-ségek székhelyén —	2:20	3:20	2:80	4:20
III. Összes állomásokon, melyek az I—II. csoportban nem foglaltatnak —	2:—	3:—	2:60	—

*

A gyűlés lefolyásáról, amelyet folyó hó 12-én, a Drozgyák-féle vendéglő helyiségében Budapesten tartottak, a következőkben számolunk be: A gyűlés elnöke Patterman Dezső, jegyzője Hugyecz József elvtársak voltak. A napirendet Fürst Dezső elvtárs fejtegette. Élénk színekkel ecsetelte azt a nyomoruságot, amely a pályamunkások között úgyszólván állandó otthont nyert. Végül előterjesztette azon határozati javaslatot, amely a fent ismerttetett követeléseket foglalta magában. Megválasztottak még egy héttagú bizottságot, amely az igazgatóság, esetleg a kereskedelmi miniszter elé fogja terjesztetni a pályamunkások követeléseit. Garai munkástárs felszólalása után elnök a gyűlést bezárta.

*

Felhívjuk az ország összes pályamunkásait, hogy mindenütt értekezleteken vitassák meg a fent ismerttetett követeléseket és észrevételeiket 8 napon belül tudassák a szerkesztőséggel.

A fizetésrendezés.

Nem mind arany, ami fénylik. Tartja egy régi példamondás. Ez a példamondás illik legjobban reá a fényesnek, a minden igénynek megfelelőnek nevezett fizetésrendezésre is. A szegény vasutas, ha kezébe veszi a rengeteg számadatot tartalmazó fizetésrendezési törvényjavaslatot, szinte káprázik tőle a szeme, szinte beleszédül a feje. Ez a vas-kos füzet és a hozzáfűzött indoklás olyan politikai ügyességgel, olyan diplomatikus ravaszsággal lett egybeállítva, hogy hasonló felfogással kell hogy bírjunk, hogy annak labirintjába el ne tévedjünk. Egyszóval, a fizetésrendezés tükrének két oldala van, míg az egyik oldala fényes és világos, addig a

másik oldala homályos és burkolt, hogy a nem tiszta szóval ne illessük.

De nézzük röviden, mi szülte ezt az agyonindokolt javaslatot. A legöntudatlanabb embernek sem kell mondanunk, hogy a fizetésrendezést nem a kormány jóindulata szülte. Nem a kormány büles belátása, hanem a vasutasok erős mozgalmának erkölcsi eredménye a fizetésrendezés. A tél folyamán az itt-ott kitörő elégedetlenség, a vasutasok folyton növekedő céltudatos szervezkedése és az ettől való félelem volt a rugója a kormány ténykedésének. Ez nyilvánul meg és ez vonul végig úgy a fizetésrendezési, mint a pragmatikának elkeresztelt fegyház-törvényen.

Ha ez a mozgalom csak egy-egy emlékirat elkészítéséből állott volna, ha csak a miniszteri audienciákon való hajlongás lett volna tüntetés érdekeink mellett, akkor még ez a sovány fizetésrendezés sem látott volna soha napvilágot. Nehéz és erős harcra vitták ki maguknak azt az előnyt a vasutasok, hogy a kormány róluk némiképpen gondoskodik.

Azonban ez a jóakaratu gondoskodás is reá vall a „nemzeti kormány” szociálpolitikai érzésére. A fizetésrendezésben foglalt alkalmazzottakat két táblázatra, u. m. A) és B) táblázatra osztja. Az A) táblázatban vannak a tisztviselő urak. A kormány, a kisemberek nemzeti kormányja ezekről bőségesen gondoskodott. Négyezer tisztviselőnek jutott a tizenegy millió koronából 32 százalék, 36 ezer egyéb alkalmazottnak pedig 68 százalék. Ha e két kategória számarányát összehasonlítjuk és mindkét részre szánt összegek arányát tekintjük, kevés gondolkodás után tudni fogjuk, miért olyan csendes minden a hivatalnokok Sipka-szorosaiban. A hivatalnok urak bizonyára nem lesznek hálátlanok a kormány iránt és ha volt köztük hajcsár, bizonyára az is, aki eddig együtt érzett az az alantasaival, tudni fogja, hogy mit vár tőle a hatalmas felsőbbség.

Ugyanazon hála azonban nem fog elrebegni az egyéb alkalmazottak részéről. Ha a jelen egy pillanatra ki is elégíti, ha az éhes ember nem is látja, hogy a jövő mit takar el előle, de nagyon rövid idő alatt a vasutasok jelentékeny táborais ki fog józanosodni a mai általános örömmámorból. A nagy mulatság után jön a katzenjammer, azután meg a józanodás.

Hogy milyen nemesen és milyen bölcsen oldották meg a fizetésrendezés kérését, csak az *őrszemélyzet új helyzetére kell utalnunk*. Ezen személyzetet beosztották a 33. és 34. csoportba, megállapították a kezdőfizetést 600 koronában és a maximumot 1110 koronában. Hát nem a legnagyobb méltánytalanság, hogy a pályaoőrnek kevesebb a fizetése, mint ugyanolyan szolgálatot teljesítő, más minősítésű szolgazemélyzeté. Nem sok belátás kellett ahhoz, hogy megértsek, hogy a pályaoőr, aki el van szigetelve a társadalomtól, akinek létfenntartása is nehezebb, akinek családja neveltetéseért is rendszerint nagyobb áldozatot kell hozni, hogy ez a pályaoőr is megérdemli ugyanazt a fizetést, amelyet a törvény a másik szolgatársának ad meg. Nem az irigység adja ezeket a kérdéseket a tollunkra, mert hiszen a többi szolgazemélyzet is megérdemli azt az illetményt, sőt nagyon is megérdemli. Mi, akik a szolidaritás fenkölt nagy eszméjét hirdetjük és terjesztjük, nem szétválasztani, hanem összehozni akarjuk a látszólagos ellentétes érdekeket, ami nem sok idő múlva sikerülni is fog, akár tetszik a magas köröknek, akár nem. A szervezett vasutasok lobogója alá gyülekező testvéreink átérzik e feladat megoldásának óriási jelentőségét és fáradságot nem ismerő buzgalommal törekednek e feladat megvalósításán.

De kiviláglik még a nemzeti kormány fizetésrendezéséből egy darab munkásbarát politika. A kinevezett ipari munkásoknak, a könyvkötőnek, a nyomdászoknak a kezdőfizetését 800 koronába, a lakatos, gépkezelő, szivattyúkezelő és kazánkezelő kezdőfizetését pedig 1000 koronában állapítja meg. Ezért

az összegért, ezért a pénzért, hol fog jövőben a Máv. embert találni, azt bajos kitalálni. Ez a fizetés nem biztos kenyér, hanem még bizonyosab kopralás.

Ha még e diplomatikus javaslatban felfedezzük, hogy az egyik csoportból a másikba való átmenetett nem biztosítja a törvényjavaslatot, illetve a maximális fizetés nem minden esetben érhető el, az a meleg szeretet, amelylyel a törvényjavaslatot takarni és ápolni igyekeznek, könnyen jéghideggé fagyhat.

De akármiképpen és bármilyen bőségesen vagy szűkkeblően állapította meg a fizetésrendezés az igényeket, tekintsük azt, mi az álláspontunk a jövőre. Mi, akik a gazdasági fejlődés örök törvényeit ismerjük, tudjuk és tudnunk kell azt, hogy ami ma talán elég, nem lesz holnap elég. Ha a vasutasok minden célja és mozgalma a fizetésrendezés megtörténtével kimerült, ez esetben a vasutasok nem nagy reménnyel nézhetnek a jövőbe. A mi mozgalmunk erkölcsi ereje tartalmának nem szabad kifolyni és nem szabad kifolyni hagynunk. A gazdasági fejlődés örök törvénye tanított meg erre s e tudásunk hirdetésétől semmiféle megfélemlítés többé le nem téríthet. Most, midőn lezárjuk egy viszontagságos küzdelem lapjait, legyünk tisztában, hogy következnek a jövő bizonytalan harcai. A tudás és a felvilágosodás hatalmával kezdjük meg új munkánkat és anélkül, hogy a most folyó vásári zsivaj megütné füleinket, előre megjósolhatjuk, hogy a mai reménységnek általános kijózanodás lesz a vége.

A szervezett öntudatos vasutasok igazi és nagy feladatai és harcai csak most kezdődnek. Szembeszállani a törvény reakciós erejére támaszkodó hatalommal, a kábulatokat felrázni, az öntudatlanokat nevelni és tanítani, ez a jövő nagy feladatai. Az új küzdelemre a zászlót kibontottuk! Ezen zászló alatt folytassuk felvilágosító munkánkat, mert az igazságot és a jogot eltiporhatják, de le nem verhetik soha! *K. D.*

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleménye.

A szövetség központjának telefonszáma 76-01.

Figyelmeztetés! Utóbbi időben gyakran megessik, hogy vezetőségi tagok avagy az irodai alkalmazottak nevére olvan levelek érkeznek, amely levelek a szövetséget érdeklik. Miután azonban az illetők gyakorta nincsenek a fővárosban, az ilyen levelek felbontatlanul hevernek jó ideig. Kíváncsú tehát, hogy a gyors elintézés miatt a tagtársak leveleiket ne egyes nevekre, hanem mindig csak a szövetség címére küldjék.

A helyicsoportok közleményei.

Az Istvántelki helyicsoport vezetősége tisztelettel felkéri azon munkástársakat, kiknek olyan könyveik vannak, amelyet nem használnak és a munkásságra oktatólag vagy szórakoztatólag hatnak, a csoport könyvtárának ajándékozni szíveskedjenek, amiért is előre köszönetet mond az

Istvántelki helyi csoport vezetősége.

Csernyák István munkástársunk nevének ezennel köszönetet mond az Istvántelki helyi csoport vezetősége azon öt darab könyvért, amelyet a könyvtár részére adományozott.

A máv. gépgyári helyicsoport e hó 23-án, délelőtt 8 órakor taggyűlést tart a csoport helyiségében (Orczi-ut 47, Melicher István vendéglője). A tagtársak tömeges megjelenését kéri

a vezetőség.

A budai helyicsoport június hó 24-én, este 8 órakor a csoport helyiségében taggyűlést tart. A napirend fontossága megkívánja a tagtársak pontos megjelenését.

A vezetőség.

A barcsi helyicsoport e hó 16-án a következőképpen alakult meg: *Allela Béla* vonatvezető, elnök, *Pfeiffer Pál* pénztáros, *Kovács József* jegyző, *Hoffer Antal*, *Holics István* ellenőrök, *Turcsics György* és *Hartmann Mihály* vezetőségi tagok.

A verseci helyicsoport e hó 29-én, délután 2 órakor taggyűlést tartja Hoffmann-féle jégpincében. A tagtársak pontos megjelenését kéri

a vezetőség.

A szabadkai helyicsoport új vezetősége a következőképpen alakult meg: elnök *Gönczö András*, II. elnök *Török Géza*, jegyző *Györög József*, pénztáros *Kabai Ferenc*; ellenőrök: *Milodánovics Márk*, *Lehőcz János*; bizalmiférjak: *Szkoecsfszki Tamás*, *Varga Imre*, *Engi Simon*, *Tumbász Tamás*, *Gálfi János*, *Elmer Antal*.

A bruck-királyhídi helyicsoport, miután *Bálint Mátyás* volt helyicsoport-jegyzőről bebizonyosodott, hogy szövetségünk érdeke ellen vétett és az ellene emelt vádak ellen magát tisztázni szükségtelennek vélte, Bálintot tisztségétől megfosztva, a május 6-iki taggyűlésen *Végh Imrét* választotta meg jegyzőnek.

Taggyűlések, amelyeken a központ is képviselteti magát, a következő helyeken lesznek:

Junius	22., szombat este, Arad.
"	23., vasárnap, Nagyszeben, Hatvan.
"	24., hétfő, Petrozsény.
"	25., kedd, Kolozsvár.
"	26., szerda, Karánsebes.
"	27., csütörtök, Temesvár.
"	28., péntek, Lugos.
"	29., szombat (ünnap), R.-Keresztur, Versec, Pécel, Kispeszt.
"	30., vasárnap, Orsova.
Julius	1., hétfő, Újvidék.
"	3., szerda, Ersekujvár.
"	4., csütörtök, Pozsony.
"	5., péntek, Bruck-Királyhida.
"	6., szombat, Sopron.
"	9., kedd, Brassó.
"	10., szerda, Báránd.
"	11., csütörtök, P.-Ladány.
"	12., péntek, B.-Csaba.
"	13., szombat, Orosláza.
"	14., vasárnap délután, Gyoma.
"	14., „ este, Kisujszállás.
"	17., szerda, Pécs.
"	18., csütörtök, Kaposvár.
"	19., péntek, Gyékényes.
"	20., szombat, Fiume.

A taggyűléseket felolvasás követi.

Nyugtázás.

A ruttkai vasutasok beteg társaik részére 200 koronát adakoztak.

A június hó 2-án tartott mulatság tiszta jövedelméből — amely 72 kor. 34 f.-re rugott — segélyekre 23 kor. 10 f.-t fordítottak. Ily módon 4 beteg munkástársukat részesítették segélyben. Követésre méltó példa.

A szombathelyi csoport mulatságán a következők fizettek felül: *Porosti Tóbiás* 6.—, *Goldstein Béla* 5.—, *Havas Imre* 4.—, *Krizmanics János* 4.—, *Koler Károly* 3.—, *Hegedüs Gyula* 3.—, *Svah Kálmán* 2.—, *Magyar József* 2.80, *Körösi Kálmán* 2.—, *Mikó Gyula* 2.—, *N. N. 2.—*, *Rágen-dorfer Lajos* 2.—, *Kondor Gyula* 1.—, *Strabli Mihály* 1.—, *Fejner János* 1.—, *Ács Lajos* 1.—, *Szájer József* 1.—, *Vajda József* 1.—, *N. N. 1.—*, *Borbély István* —.80, *Berzay Gyula* —.60, *Kiricsi Lajos* —.60, *Veigl Gusztáv* —.50, *Parl József* —.40, *Tabos Vendel* —.40, *Polgár Imre* —.40, *Urwald György* —.40, *Ungár Ármán* —.40, *Szakáll Ferenc* —.20, *Tancsics Imre* —.20, *N. N.* —.20, *Tőreki József* —.20, *Szabó György* —.20, *Czierer István* —.20, *Hitza Albert* —.20 koronát.

A podgyászshordárok helyzete.

Ha valaki azt merné állítani, hogy a XX. században nem létezik robot, hát azt nagyon hamar az ellenkezőjéről lennének képesek meggyőzni. Nincs a vasutaknak nagyobb rabszolgája, mint a podgyászshordár, aki barom-módra vonja az igát és játssza a mindenes szerepét.

Mostan, amikor a képviselőházban befogják azoknak a száját, akik a vasuti munkások ügyeit szóvá merik tenni, most érezzük igazán hiányát a vasutas-képviselőnek és most merül fel igazán szüksége lapunknak,

amely az egyedüli mód arra, hogy a Máv.-nál divó botrányos állapotokat nyilvánosságra hozzuk.

A Máv. podgyászfordárok is ilyen botrányos bánásmódban részesülnek.

Nagyváradon pl. van egy 30 év óta szolgáló munkástársunk, aki 1877—1880-ig mint pályamunkás 1 kor. 80 fill. napibér mellett volt alkalmazva. Azután podgyászfordár lett és ma 30 évi szolgálat után **nap 60 fillér** fizetést ad neki a Máv. Ebből is levonnak naponta 4 fillért betegsegélyző járulék címén, holott 4 fillér járulék csupán 2 kor. napibér után volna levonható.

Ily módon 38 krajcárért kinlódnak éj és nap. A szolgálati idő 36 órás, de csak 24 órát fizet meg a Máv.

Azonkívül 24 óra hosszút gyorsárut kezelnek, ez alatt az idő alatt természetesen nem szolgálhatják ki az utasokat és így egyéb keresetük nincsen.

De ez az állapot nem csak Nagyváradon divik, hanem az egész országban. **Nagyváradon** a terhes szolgálat 22 podgyászfordár vállára nehezedik. Kisebb állomáson még szomorubb a podgyászfordárok helyzete. Ahol 1—2 podgyászfordár van alkalmazva, ott valószínű robotoló gépek ezek.

Mezőtúron pl. 38 órai szolgálatot teljesítenek. *Fizetésük semmi sincsen. Egy vörös garast sem kapnak* azért, amiért a gyorsárut kezelik. Egyedül az utasokra vannak utalva, akik bizony nem igen bőkezűen osztogatják a baksist. De még a kézbesítéseket, az üzleti táviratokat is nekik kell széthordaniuk. Akárhányszor megesik, hogy egy-egy üzleti táviratot akkor kell kézbesíteniük, amidőn egy-egy vonat berobog. Ilyenkor a szegény podgyászfordár talán valahol a város végén értesíti a pályorvosokat, hogy a főmérnökéknél estére halpaprikás lesz vacsorára, tessék hát eljönni.

Miután fizetésük nincsen, nem vonhatnak le betegsegélyző járulékot, ergo a pályorvos sem jön ki hozzájuk — ingyen.

Betegpénzt nem kapnak és így *betegség esetén a szó legszorosabb értelmében éheznek.*

De nem elég, hogy potyán dolgoznak, véres verejtékükkel szaporítva a Máv. profitját, de egyúttal igavonói is a feljebbvalóknak.

E sorok írója személyesen látta, hogy a szolgálatban álló podgyászfordárnak kell ellátnia a főnök ur teheneit. 3 tehén, 1 borju, 4 bárány és 3 malac etetése, itatása a podgyászfordárok gondját képezi.

De ez nemcsak Mezőtúron van így, hanem így van ez az egész országban.

És bárha a rendelet és a pragmatika a privátmunkát erősen tiltják is, mégis így lesz az mindaddig a míg a podgyászfordárok valamennyien szervezve nem lesznek.

Be a szövetségbe! Szervezkedni és akkor meg lehet majd dönteni azt a középkori állapotokat, amelyek teljes joggal elkeseríthetik a podgyászfordárokat, de amelyek egyúttal élénk világot vetnek a Máv.-nál divó csunyaságokra.

De Kossuth Ferencnek sem ártana e sorokat átalfutni. Akkor azután nem hisszük, hogy tovább is azt merné állítani, hogy a podgyászok vitelbérét az általános drágaságra való tekintettel nem lehet felemelni.

De egyúttal szégyelheti magát az ország legelső munkaadója, az állam is, hogy amíg magánvasutársaságok legalább némi fizetésben részesítik a podgyászfordárokat addig a Máv.-nál a podgyászfordárok fizetnek az államnak — arcuk verejtékével.

Podgyászfordárok segítsétek magatokon! Szervezkedjétek!

Jogi tanács.

Szövetségünk tagjai jogi tanácsot nyertnek minden csütörtökön este 7—8 óráig a szövetség helyiségében: *Dembinszky-utca 6. sz., I. 10.* Szövetségünk jogtanácsosa, *Dr. Kadosa Marcel* ügyvéd *Ó-utca 48. sz.* alatt lakik. Vidéki tagtársaink levélben nyerhetnek jogi tanácsot.

SZERVEZETI ÜGYEK.

A dési vasúti munkások bérmozgalma. A szamosvölgyi vasúti részvénytársaságnál a műhelymunkások helyzetük javításáért mozgalmat indítottak.

Kívánságaikat be is terjesztették az igazgatósághoz, amely azonban ridegen elzárkózott a munkások követeléseitől. Jellemző, hogy a hatóság mennyire segédkezett nyújt a vasúti társaságnak azzal, hogy egész nap a munkások felbujtóit keresik a főispánnal az élükön az utolsó bakterig. Pedig sokkal helyesebben tennék, ha a főispánék társaságának boszorkánykonyháját vizsgálnák meg.

A szamosvölgyi vasúti munkásainak díjai arcpirítók. A napszámokosok egy koronát és 1 korona 20 fillért keresnek naponta. A tanult, szakképzett munkások napidíja 2 kor. és 2 korona 40 fillér. A munkások az igazgatóságnak átnyújtott emlékiratban kifejtették, hogy ilyen bérek mellett nem dolgozhatnak. Hónapok multak el anélkül, hogy a munkások választ kaptak volna. Maléter igazgató gőgössége határt nem ismer, mert még szóba sem akart állani a munkásokkal.

A munkások végre megunták a várakozást és megsürgették a választ, egyúttal újabban módosított követeléseket nyújtottak be, amelyeknek főbb pontjai a következők:

„A műhelyben, raktárban és szertárban dolgozó munkások, továbbá a nem kinevezett fűtők, éjjeli őrök és segédmunkások (napszámokosok) részére 20% béremelés. — Kezdőfizetés a nem szakképzett munkások részére 2 koronában, a szakképzett munkások részére 2 korona 80 fillérben állapíttassék meg.

Minden két évben automatikus béremelés, amíg a nem szakképzett munkások bére a 3 koronát és a szakképzett munkások bére a 6 koronát eléri.

A lámpakezelők és kocsitisztítók kezdőfizetése 2 korona 20 fillér legyen.

Tulorázásért hétköznapiakon 30%, vasár- és ünnepnapokon 50% külön díjazást.

A kinevezett fűtők részére 20% fizetésemelés.

Azon műhelyalkalmazottaknak, akik az acetilén- és gőzkocsikat kezelik, kiküldetésük idejének teljes díjazásán kívül 30% pótlékot.

A bizalmiférfirendszer elismerése.

Május elseje megünneplése.

Tisztességes bánásmód.

Minden hónapban 1 szabadjegy.

Három évi szolgálat után bevásárlási könyv.

Szerény, nagyon szerény követelések voltak ezek.

A válasz azonban ridegen elutasító volt. A munkások látva azt, hogy szépszerével nem boldogulnak, értekezletükön elhatározták, hogy a fiatal munkások, a harc sikere érdekében, kiveszik a munkakönyvüket. A határozatnak megfelelően, e hó 11-én 22 műhelymunkás kérte ki munkakönyvét. A bentlévő munkások pedig a passzív resistencia fegyveréhez nyultak, egyben a műhelyt a legszigorubb bojkott alá helyezték, hogy az igazgatóság gőgösségét megtörve, igazságos követeléseiket diadalra juttassák.

A következő felhívást adták ki:

Munkástársak!

A dési vasúti műhelyben dolgozó munkások mozgalmat indítottak helyzetük javítása céljából. A helyzet a folyton növekvő drágaság következtében türethetlenné vált. A dési műhelyben a munkások díjazása a lehető legrosszabb; 1 korona 20 fillér és 3 korona közt változó napi-bérek vannak és az ilyen díjazás mellett nagy családdal bíró munkásoknak kell megélniük. A szamosvölgyi vasúti pöffeszkező és gőgös igazgatósága a munkásoknak azon szerény kérelmét, hogy néhány fillérrel javítsa bérüket, ridegen visszautasította. Ez a vállalat, amely az évi zárszámadásban nagy fölösleget bir felmutatni, amit csak a munkásokból és az utazó közönségből présel ki, nem hajlandó

a méltányosság álláspontjára helyezkedni és munkásainak helyzetén javítani. Ennek következtében már sok munkás ott hagyta ezt a bódét, amely ugylátszik csak a munkásság féktelen kizsákmányolására épített. Előre látható, hogy az igazgatóság kizsákmányoló dühe és embertelensége kemény harcot fog felidézni a vállalat és munkásai közt, de bizva a szervezethez erejében, ezen harcban csak a munkások lehetnek a győztesek.

Kitört a sztrájk.

A munkások fényes összetartása azonban az igazgatóságban felébresztette a vágyat, hogy a legerőszakosabb eszközökkel nyuljon a munkásság letörésére. A fegyver azonban visszafelé sült el, amennyiben 14-én, szombaton valamennyien beszüntették a munkát.

Az igazgatóság ezekre azzal felelt, hogy *24 munkást, akiket a mozgalom vezetőinek tart, elbocsátott.* Amint ez a hír eljutott a sztrájktagyára, a bérharcban álló munkások körében nagy izgatottság támadt. Az elkéseredés az igazgatóság eljárásával szemben a tetőpontra hágott. A munkások hangulata oly fenyegetővé vált, hogy a rendőrség a legmesszebbmenő óvintézkedéseket látta jónak megtenni.

Mozgósították a városban állomásozó összes csendőröket, hogy a munkások ne merjenek mozdulni. A város lakossága és a más szakmabeli munkások a legnagyobb rokonszenvvel kísérik a sztrájkolók mozgalmát és elítélik az igazgatóság eljárását.

A hatóság már tudára adta a sztrájkolóknak, hogy a legkisebb olyan viselkedésnél, ami rendzavarásra mutatna, a *sztrájktagyát fel fogja oszlatni.*

Az egész várost izgalomban tartja a sztrájk. A munkások összetartása rendületlen, tudni sem akarnak arról, hogy követeléseik teljesítése nélkül munkába álljanak.

Az igazgatóságnak már is meggyűlt a baja a sztrájk miatt és aligha bírja beváltani a kiéheztető fenyegetést. Ma egy mozdonny, a 24-es számú elromlott és sürgős javításra szorult. Minthogy a dési műhelyben szünetel a munka, *behozták a reperálandó masinát a kolozsvári Máv. műhelybe.* A Máv. munkásai azonban már értesülve voltak szamosvölgyi munkástársaik bérharcáról és természetesen szolidaritást vállaltak velük. Kijelentették hát, hogy *ilyen körülmények között nem csinálják meg a masinát, egy kalapácsütést sem tesz egyikük sem a gépen, vigyék csak vissza Désre, csinálja meg az ottani műhelyben a szamosvölgyi igazgatóság.*

A romlott masinát azonban nem cipeltette vissza az igazgatóság, hanem *Aradon próbált szerencsét.* Értesítette az aradi Weitzer-féle waggon- és gépgyárat, hogy mozdonyt küldenek be sürgős javítás végett. Hamar megjött a drótválasz: Mivel a szamosvölgyi munkások sztrájkban vannak, az aradi munkások is szolidárisak velük és így a gyár ki nem teheti magát annak, hogy saját munkásait is a szamosvölgyi vasutért esetleg sztrájkba kergesse. A szamosvölgyi számára nincs munka.

A szamosvölgyi igazgatóság már most tőri a fejét, hogy miféle lakatosműhelyben foldoztassa meg az elromlott masináját.

A sztrájkoló munkások szilárdan kitartanak és nyugodtak. Ma Kolozsvárról nagyobb pénzüsszeg érkezett a sztrájkolók támogatására.

Bizony, *Maléter* igazgató ur! **A munkásoknak nincs mit veszíteniük.** Legfeljebb a nyomort és nélkülözést. Vége annak a szép ábrándnak, hogy a munkások felett korlátlanul uralkodjék! Be fog következni az idő, amidőn az ön határtalan gőgössége is engedni fog és a munkást, mint a társadalom leghasznosabb tagját, meg fogja becsülni.

Lapunk zártakor szükséges távirat arról értesít bennünket, hogy szerdán, e hó 19-én délelőtt a sztrájk győzelmesen befejeződött.

öltöztette őket tetőtől talpig, mindegyiknek a lábblizsebébe „költőpénzt” is nyomott, beültette őket a különvonatba s vigan koccogott velük Zólyom felé.

Volt már táncos! Hejh, milyen meglepetés lesz Zólyomban az a husz szál magyar legény! Hogy fogják ezek aprózni a Kállyakettőt, a menüettet, meg a palotást.

Csak hogy baj esett a kréta körül. Annyi ugyan igaz, hogy Pető ur és jogászaik szerencsésen megérkeztek, azonban amíg Pető ur nagyban dikciózott a szőbor talpán, a jogász-urak elunták a várás-állást. Megtapogatták a mellényzsebüket, amelybe Pető ur a „költőpénzt” gyömszölte és éppen elének találták arra, hogy Pető urék beszédét valamelyik kurtakoreszmában várják be.

Most azonban már nem tudjuk, a beszédek tartottak-e oly soká, vagy a jogászok nem vették-e észre, hogy no, most rajtuk van a sor megszolgálni az utiköltséget, de elég az ahoz, hogy soká ülve a koreszmában, cudarul eláztak.

Ilyen állapotban persze hogy nem merete Pető ur a jogászokat a hölgyek elé kommandírozni.

De meg szükség sem lett volna már rájuk, mivelhogy a muri meg a tánc már eközben véget is értek.

Ily módon a hölgyek egymással táncoltak, amíg kiszemelt táncosaik Bachusznak, kaszifrájálknak meg pincérleányoknak hódoltak.

De a bibi nem is itt van. A java csak akkor sült ki, amidőn a mozdonyvezető urak és mamák megtudták Pető ur szerencsétlen meglepetését. A mozdonyvezető urék szörnyű haragra lobbantak, amiért az ily módon keletkezett jogász-számlát az ő nyakukba akarták sózni.

A mozdonyvezető anyák pedig méltatlankodva fakadtak ki: „Hát hacsak legény kellett, nincs nekünk külön legényfiunk, mint az egész jogi kar?”

Akárhogy is történt, de annyi szent, hogy a Pető ur többet nem fog szoborleplezést rendezni, nehogy megint őt leplezzék le.

Iparfejlesztés.

A gyárosok nézetével a kivándorlás okai felől és az élelmiszer drágulással foglalkozunk ebben a számban. Nem lesz érdektelen tehát, ha az új iparvállalatok keletkezéséről és visszafejlődéséről is megemlékezünk.

Új iparvállalatok keletkeztek:

1893-ban	52 telep	36.000,000	kor. tőkével
1895-ben	67 „	57.758,000	„
1899-ben	38 „	34.916,000	„
1904-ben	26 „	17.000,000	„
1905-ben	20 „	15.500,000	„
1906-ban	13 „	16.200,000	„

Látnivaló, hogy a sok millió ellenére új ipartelepek nem keletkeznek. Mi ugyan kérdezhetnők azt is, hova lesznek a száz milliók, amelyeket a gyáros urak szubvenció fejében a kormánytól kapnak. Azonban sokkal kíváncsiabbak vagyunk azt megtudni, vajjon ilyen körülmények között is érthetetlennek találják a nagy urak a fokozódó kivándorlást?

Okosabb volna a nagy ipar gyámolítása helyett a néppel törődni és kenyérhez juttatni.

Vasutassors.

Rimaszombatról írják, hogy a Tiszolc és Breznóbánya közötti fogaskerekű vasut mentén, Gömörvég állomás mellett, a 22 méter magas viadukt pillérjének javítása közben, egy kötél elszakadt és négy munkás a magasból lezuhant. Krausz János és Szopóci György munkások meghaltak, másik kettő súlyosan megsebesült.

Kiskapus és Kikeszásza között a vasuti szálláson a gyorsvonat elgázolta Gergely István pályőr, aki nyomban meghalt.

A temesvári vasuti műhelyben nagy szerencsétlenség történt a minap. A lakatosműhelyben egy másfél méter mély és ugyanolyan hosszú átmérőjű bazinszerű üst áll, amelyben állandóan forró lug van. Ebben

szokták a vasat letisztítani. A múlt héten Ferenci Gyula és Cserhádi Rudolf munkások beleestek az üstbe és mindketten oly súlyos égési sebeket szenvedtek, hogy aznap meghaltak. Szemtanuk állítása szerint a két munkás tréfából birkózott az üst körül s belebuktak a forró luggal telt üstbe. A lug teljesen leégette róluk a bőrt. Kórházba szállították őket, ahol meghaltak.

Más oldalról vett értesítés szerint az üst körül igen sikos az olajos talaj. Az egyik munkás megcsuszhatott és estében magával ránthatta társát is.

Temetésük óriási részvét mellett ment végbe. A V. M. O. Sz.-nek temesvári csoportja vörös szalagu koszorukat helyezett a koporsókra, a temetésen pedig a tagok teljes számban vettek részt. A munkásság szolidaritását bizonyítja, hogy az összes szakinak képviselve voltak a temetésen. A sirnál Németh József munkástárs tartotta a gyászbeszédet.

A pályamunkások mozgalma.

(F.) A vasut legmostohább gyermekei, a pályamunkások, országos mozgalom megindítására határozták el magukat azon célból, hogy nyomorúságos helyzetükön némileg javítsanak.

Hibetetlen, hogy mily szűkkeblűséggel kezeli a Máv. a pályamunkások sorsát. Amíg a mezőgazdasági munkások szervezkedésük révén 3—4, sőt helyenkint 5—6 kor. napibér keresetet vívtak ki, addig ugyanazon helyeken és ugyanolyan fárasztó nehéz munkát végző pályamunkás keresete még a két koronát sem éri el. Nem egyéb, mint rosszakaratu ráfogás az, hogy az államnál alkalmazottak részére biztosított állandó munka kárpótlást nyújt a kevesebb keresetért. Bebizonyult dolog, hogy a pályamunkások munkaereje éppen akkor lesz igénybe véve, amidőn a mezőgazdaságban a kivándorlás folytán szükséges munkások munkáját ötszörösen fizetik túl a Máv. által nyújtott keresetet. És a pályamunkás, akit bolonditanak az „állandó alkalmaztatás” jelszavával, fájó szívvel lemond a mezőgazdasági nagyobb keresetről és dolgozik a Máv-nak éhbérért. Jön azonban a tél és a Máv. könyörtelenül küldi a pályamunkásokat ezreit haza nyomorogni.

Az ipari munkások hasonló mostoha elbánásban részesülnek. Amíg a műhelyekben az akkordkereset, a műszaknál és fűtőházaknál a pótbér nyújt némi megélhetési lehetőséget, addig a pályafentartási iparosok, akiknek legtöbb esetben a saját mesterségükön kívül álló munkát is kell végezniük, a gyalázatos alacsony napszámon kívül semmiféle mellékilletményben nem részesülnek. Az átlagos napibér 3:40—3:60 kor. havonta, 24 napot számítva, a pályafentartásnál alkalmazott ipari munkás havi keresete 80—90 korona között ingadozik: akkor, amidőn a kisiparban szép könnyű munkát végző munkások 6—8 kor. napibért és 9 órai munkaidőt élveznek.

Ezért nem is kap már a Máv. a pályafentartás részére ipari munkást és kénytelen a műhelyekből erőszakkal kirendelni munkásokat a pályafentartáshoz.

Ezek a túrheteretlen állapotokon van hivatva változtatni az a mozgalom, amelynek kezdete a múlt héten zajlott le és amelynek el kell hatni a sinek mentén mindenüvé, ahol csak pályamunkások tartózkodnak.

A pályamunkások követeléseai volnának: 1. Az 1907. évi 3. számú hivatalos lapban közzétett rendelet, mely a pályamunkások részére is megadta a 6 évi szolgálat után 40 fillér, 3 év után 20 fillér béremelést, azonnal végrehajtandó, mert sem Budapesten, sem pedig az ország többi állomásain nem lett foganatosítva. Ugyancsak a 3 évenkénti 20 fillér automatikus béremelés is.

Külön díjazás.

2. Forgalmi akadály elhárításánál 100 százalék, vásár- és ünnepnap, valamint a

rendes munkaidőn kívüli munkáért, ugyanintén idegen pályafelvigyázó szakaszán végzendő munkáknál 50 százalék külön díjazás.

Szerszám ki- és bevétel.

3. A munkahelyre a szerszám ki- és bevétel munkaidőn belül történjék; esetleg az ezzel járó idő külön díjaztassék. A honállomástól távoli munkánál a hazatérés céljából a munkaidő megfelelően rövidítessek. Az összes szerszámok az intézet által szerzendők be a munkások részére.

Szabadságolás.

5. Az intézet által munkahiány miatt szabadságolt munkások ne tekintessenek elbocsájtottaknak és újabb munkába állítás esetén a korábbi szolgálati idő úgy a nyugbér, mint az automatikus béremelés, valamint egyéb kedvezményeknél beszámítandók.

Nyilvántartás.

6. Az összes pályamunkások az üzletvezetőségeknél legyenek nyilvántartva és a munkahiány miatti szabadságolás, valamint a munkába állítás onnét történjék a hosszabb szolgálati idő szigorú figyelembevételével; ezáltal megszűnik a pályafelvigyázók részéről tapasztalt visszaélés és protekció.

Munkaidő.

7. A munkaidő a nyári szakban reggel 7-től este 6-ig, ebéridő másfél óra; télen reggel 7-től este 5-ig, ebéridő egy óra legyen.

8. A téli és nyári napszám egyenlő legyen.

Területenkénti egységes munkabér.

Területenkénti egységes munkabér az alanti táblázat szerint.

	Pályamunkás	Pályamunkások csoport	Segédmunkás, Mozdgó	Összes kérést
I. Budapest és környéke. Camerál—Moravica és fumei vonal, valamint az összes üzletvezetőségek székhelyén —	2:40	3:40	3:—	4:40
II. Összes osztálymérnökök székhelyén —	2:20	3:20	2:80	4:20
III. Összes állomásokon, melyek az I—II. csoportban nem foglaltatnak —	2:—	3:—	2:60	—

A gyűlés lefolyásáról, amelyet folyó hó 12-én, a Drozgyák-féle vendéglő helyiségében Budapesten tartottak, a következőkben számolunk be: A gyűlés elnöke Patterman Dezső, jegyzője Hugyecz József elvtársak voltak. A napirendet Fürst Dezső elvtárs fejtegette. Élénk színekkel ecsetelte azt a nyomorúságot, amely a pályamunkások között úgyszólván állandó otthont nyert. Végül előterjesztette azon határozati javaslatot, amely a fent ismerttetett követeléseket foglalta magában. Megválasztottak még egy héttagú bizottságot, amely az igazgatóság, esetleg a kereskedelmi miniszter elé fogja terjeszteni a pályamunkások követeléseit. Garai munkástárs felszólalása után elnök a gyűlést bezárta.

Felhívjuk az ország összes pályamunkásait, hogy mindenütt értekezleteken vitassák meg a fent ismerttetett követeléseket és észrevételeiket 8 napon belül tudassák a szerkesztőséggel.

A fizetésrendezés.

Nem mind arany, ami fénylik. Tartja egy régi példamondás. Ez a példamondás illik legjobban reá a fényesnek, a minden igénynek megfelelőnek nevezett fizetésrendezésre is. A szegény vasutas, ha kezébe veszi a rengeteg számadatot tartalmazó fizetésrendezési törvényjavaslatot, szinte káprázik tőle a szeme, szinte beleszédül a feje. Ez a vasos füzet és a hozzáfűzött indoklás olyan politikai ügyességgel, olyan diplomatikus ravaszsággal lett egybeállítva, hogy hasonló felfogással kell hogy bírjunk, hogy annak labirintjába el ne tévedjünk. Egyszóval, a fizetésrendezés tükrének két oldala van, míg az egyik oldala fényes és világos, addig a

A szakállgróf munkásvivmányai.

Csodálatos és hihetetlen dolgokról értesültünk a minapában. A kormányparti lapok majdnem kivétel nélkül zengedeztek Kossuth Ferenc „atyai jóindulatát” a vasuti munkásság iránt, amely állítólag abban nyilvánult volna meg, hogy mindazokat a kedvezményeket, amelyekben a kinevezettek részesülnek, kiterjesztette a vasuti munkásságra is, sőt tetejébe ennek még azt is kegyes volt megengedni, hogy a vasuti munkások ügyesbajos dolgaikat a főnökségekkel szemben *bizalmiférfiakkal* intézethessék el. Mi ezekről a szenzációs kedvezményekről mind mai napig semmi hiteles hírt sem tudunk; a hivatalos lap legutóbbi számában minden egyébről regél, csak ezekről a híres „kedvezményekről” nem szól egy kukkot sem, pedig lázas kíváncsisággal böngészünk át a hivatalos lap minden sorát. Őszintén megvalljuk, hogy mi a pauszálás lapok jólétszerűségében, — különösen ha munkásokról van szó — sohasem bíztunk s így most is alapos kételkedéssel fogadtuk a nagyhangú híradást. De egy kivételt mégis teszünk. Ismerünk ugyanis egy pauszálás lapot, amely eltekintve attól, hogy kitűnik vasutas barátságával, szavahihetőség tekintetében is messze kimagaslik pauszálás kollégái közül. Ki ne ismerne rá rögtön a „*Független Magyarország*”-ra? Ebben a kormány által jól megfizetett lapban mindig szintiszta igazságok foglaltatnak. Sohasem füllentett. Még Lengyel Zoltán és Király András ügyében is mindig a legtárgyilagosabb igazságokat találta fel olvasóinak s képes volt odáig vinni a dolgot, hogy elűrtte a szentkoronás szövetség súlyos bojkottját is, ami természetesen se Rónai Móricnak, se pedig a szentkoronás szövetség híres bojkottálóinak nem ártott meg, mert amint látjuk és olvassuk, a rokonlelkek hamarosan megtalálták az egyszer megszakitott benső kapcsolatot. Hát ebben a „*Független Magyarország*”-ban írja meg „S” szignóval ékeskedő fiók-Rónai Móric, hogy igenis Kossuthnak köszönhető mindaz, amit a munkásbarát miniszter a vasuti munkásság érdekében elrendelt. Sőt még többet is elárult. Azt is megsugta ugyanis, hogy mindez kinek és kiknek köszönhető ezenkívül. Ismerve a lelki rokonságot, amelyben a szakállas gróf szövetsége Rónai Móricnál áll, magunktól is kitalálhatjuk, hogy ezek a fényes eredmények kizárólag és csakis Batthyány Tivadar gróf *végzetlenül nagy tekintélyének és a szentkoronás szövetség roppant erkölcsi súlyának köszönhető és semmi egyébnek*. Szóval a kiherélt grófi szövetség ismét eredményeket tulajdonít magának.

Ezért tehát a vasuti munkásságnak és a többi öntudatos kisembernek kötelessége leborulni a szentkoronás szövetség erkölcsi hatalma előtt, mert ámbátor, hogy a szakállgróf és huszárai a munkásság érdekeit soha sehol még csak szóba se hozták (lásd a gróf ur parlamenti beszédét), mindennek dacára Kossuth Ferencnek akkora volt a respekta a gróf uréktól, hogy ijedtében a szentkoronásokon kívül még a munkásoknak is ilyen „*atyai szíve*” valló engedményeket tett. Hogy például milyen halásak lehetnek a munkások az öreg Szeide Arthur iránt, akinek az ügyiratborítékok rendbentartásán kívül még a munkások bizalmiférfi-rendszere is kiterjedt a figyelme és ő és az egész vitézi gárda milyen harcokat vívott meg, amíg ezek a „*fényes eredmények*” a tünyn várakozó munkások ölébe hullottak, arról csak az beszélhet, aki ezeket a fényes eredményeket kellően értékelni tudja. De mivel a kivívott eredmények dicsőségében Rónai Móric ur is osztozkodni kíván a vele lelki testvériségben élő szentkoronás szövetséggel, előtte is meg kell hajtunk az elismerés lobogóját az általa teljesített „*önzetlen*” szolgálatokért. Kossuth Ferenc fizesse meg és adjon érte ezerannyit! Mindig annyi előfizetője legyen Rónai Móric urnak — ha egyáltalában kell neki előfizető —, mint ahány kedvezményt Kossuth Ferenc a szentkoronás szövetség révén a vasuti munkásoknak adott!

A híres „engedmények” különben a hivatalos lap legutóbbi számában még nem voltak benn. A kormány által megfizetett lapok azonban a következő hírekkel szolgáltak:

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter újabb intézkedéseket tett a magyar királyi államvasutak munkásai helyzetének javítása érdekében. A miniszter ugyanis elrendelte, hogy az államvasuti munkások betegség esetében egy teljes félévén át, *időszakos fegyvergyakorlatra való bevonulás esetén a fegyvergyakorlat egész tartama alatt részesüljenek bérkeresetükben*. A tényleges katonai szolgálatra bevonuló munkások a katonai szolgálat letelte után vasuti szolgálatba újból azonnal és feltétlenül visszavétesse. Új felvételeknél az alkalmazottak gyermekei előnyben részesíthetnek. Kirendelések vagy helyettesítések alkalmával a munkások is éppen úgy napidíjban részesíthetnek, mint az évi fizetéssel bíró alkalmazottak. *Tűzélő és világító anyagok* kedvezményes áron a munkásoknak *részletfizetésre* is szolgáltatassanak. A szabad és személyzeti jegyek, ugyancsak az élelembevásárlási könyvek kedvezménye az összes államvasuti munkásokra is kiterjesztessenek. Nagyobb személyzeti helyeken külön orvosok és díjtalanul igénybevehető fürdők létesíthetnek. A munkások és felsőbbsegeik között felmerülő differenciák elintézésére esetleg bizalmiférfiakat választassanak.

Igy közölték ezt a hírt, csak hogy világáá kürtöljék Kossuth atyai jóindulatát. Hát mi most befogjuk bizonyítani, hogy habár még egy darabig eltart, amíg az a sok régi óhaja a munkásságnak valóra válik, mégis *nem Kossuth atyai szíve adta ezt a munkásságnak, hanem a munkásság kényszerítette a kereskedelmi kormányt arra, hogy követeléseinek egy részét megadja, ha ugyan megadja*.

Az csupán véletlen, hogy éppen Kossuth ül jelenleg a kereskedelmi miniszteri székekben. Bárki más volna Kossuth helyén, az sem cselekedhetett volna másképpen. Sőt ki tudja mennyivel hamarabb teljesebbé ment volna mindama óhaj, ha történetesen nem Kossuth a kereskedelmi miniszter. Mert akik emlékeznek Kossuth válaszára a szövetség emlékiratát illetően, azok aligha felejtették el Kossuth eme szavait:

„A *bizalmiférfiak*, illetőleg a munkás-választmány *intézményét mint feleslegest meghonosítandónak nem tartom. Semmi szükség nincs arra, hogy a munkásokat a felebbvalók előtt bizalmiférfiak képviseljék*”.

Ezt írta Kossuth 1907 február 6-án. Azóta elővette Kossuth a jobbik esztét. Belátta, hogy erre az intézményre szükség van, belátta, hogy a vasuti munkásság szívós összetartása előtt *meg kell* hajolnia.

A vasuti munkásság érdeme tehát, ha ez a követelése teljesebbé megy. Nem működött itten közre Kossuth atyai szíve, még kevésbé a szentkoronás gárda, aki soha az életben nem követelt semmit a munkásság részére.

És így állunk a többi engedményekkel is. A tüzelő és világító anyagokat illetően a F. M. O. Sz. által benyújtott emlékirat 10-ik oldalán a következő óhaj áll:

A kedvezményes fa és szén ára egy év után járjon és az havi kis részletekben is legyen fizethető.

Minden állomáson az alkalmazottak létszámának megfelelően legyen tüzelő-anyag raktáron.

Kedvezményes áru világító-anyagban a munkások is részesíthetnek.

A munkásság követelése megy itt is, miként a következőkben is, teljesebbé.

Katonai szolgálat.

A Máv.-nál kitanult vagy legalább egy évet eltöltött munkások — ha katonai szolgálatra behivatnak — szabadságotatáskor a szolgálatba újból visszavétesse.

Fegyvergyakorlatra bevonult munkások és alkalmazottak a gyakorlat idejére teljes keresetüket kapják.

Szabadjegy.

A munkások egy évi szolgálat után szabad utazásra jogosító arcképes igazolványt kapjanak. Feleségüknek és kiskorú gyermekeiknek éven-

ként 4 szabad- és azonfelől mint eddig: félárú jegy adassék.

Ilye tehát, régi óhaja a munkásságnak megy teljesebbé.

Mi őszinték vagyunk. Szívesen fogadjuk mindezt, bárki nyújtja is. Mert a munkásságban meg lehet az a tudat, hogy nem alamizsnát kapott, hanem jogokat vívott ki magának.

Olyan jogokat, amelyeket még 4 hónap előtt nem akartak megadni, de amelyek elől kitérni ma már nem lehetett.

Az elért eredmények csak újabb harcokra buzdítanak, hogy azután a kivívott „engedményekkel” a vasutasok helyzete javítva legyen.

Ha azonban a kormány csakugyan szíven hordja a vasuti munkásság sorsát, akkor tessék ezeket a régi óhajokat haladéktalanul életbe léptetni.

A munkásság pedig küzd tovább eszméiért, mint kinevezés, heti szünnap, egészségügyi rendszabályok és felügyelet stb. stb. És gondja lesz minden öntudatos vasutasnak arra, hogy török-szakad, de ezeket is előbb-utóbb megszerezzük.

LEVELEZÉS.

Szolnok. (A mozdonyfűtők helyzete.) Olyan viszonyok uralkodnak a szolnoki fűtőházban, hogy az itteni munkások a nyilvánosság előtt kényszerülnek a fűtőházi főnökhöz fordulni a fűtőházi viszonyok orvoslása céljából. Teszik ezt ama reményben, hogy nem fog késni az intézkedés, amely az elkeseredés lecsillapítására alkalmas lesz.

A legnagyobb igazságtalanság a szolgálat beosztása körül történik. Ugyanis a mozdonyfelvigyázó botrányosan részrehajlóan viselkedik. Öreg fűtőket, akik már 5–10 éve tesznek szolgálatot, sétáltat, ellenben olyanokat, akik pár hónapja vannak ott, azokat beosztja szolgálatba. Ha ezért panaszkodni mernek, akkor nagy gögösen a szemükbe vágja: „ha nem tetszik, elmehet”.

Szomorú világot vet még a számvivőség lelkiismeretlenségére is az, hogy a bérlistán kitüntetett összegből, amelyet teljes egészében ki kellene fizetni, mindig hiányzik két—három keservesen megcsolgált korona. Az is gyakori eset, hogy havonta több munkásnak két-három nappal kevesebb van bevezetve a listába, mint ahogy kellene. Ha a munkás felszólal, akkor a számsztály küldi a mozdonyfelvigyázóhoz, az meg vissza a számsztályba. A hibát egymásra tolják, de a munkáson egyik sem segít.

A bánásmód is szerírett elkeseríti a fűtőházi munkásokat és fűtőket. Bár egyik feljebbvaló sem hagy hátra kívánni *valót* a gorombáskodás terén, mégis különösen Bas mozdonyfelvigyázót kell kiemelni, mint aki a legszebb érdemekre szolgált rá ott, ahol a durvaságot és nevelatlanságot jutalmazták.

Hinni akarjuk, hogy a főnökség *rendet* fog teremteni, de nem a munkások rovására.

Egy év a szegedi vasutasok mozgalmából. 1906 május 20-ika körül a szegedi Török-féle vendéglőben összejöttek a vasuti munkások és tárgyalták a helyzetüket. Alapos áttekintés után arra a meggyőződésre jutottak, hogy itt csak a szervezkedés használhat.

Igy léptek be a szegedi vasuti munkások 1906 július hó 15-iki nyilvános gyűlésén a szövetségbe.

A működés folyt serényen egészen az 1907 január 20-iki közgyűlésig. A vezetőség újjaválasztása azonban megváltoztatott mindent, mert az elnök a vezetőség hiányos támogatása miatt nem fogadta el újra a tisztségét.

Az új vezetőség azonban a csoport virágzását helyezte kilátásba. Egy ideig mintha tényleg így lett volna, azonban a március hó 15-én kézbesített polgármesteri végzés, mely szerint a megalakulást nem veszi tudomásul, a lelkesedést majdnem eloltotta. Nehéz volt újra vezetőségi tagokat találni.

Ehez járult, hogy éppen akkor indult meg a munkásság ellen az egész vonalon a hajsza, amely azonban a szegedi vasuti munkásságot nem bírta megtörni.

Ez az év tehát nem mult el haszon nélkül, mert megtanultuk a legnagyobbat, munkástársaink jellemét megismerni. Köszönettel adózunk azoknak, akik a helyi csoport kiépítésén fáradoztak. Azonban a közlegénynek is ki kell vennie a részét a munkából minden olyan harcnál, melyet az összesség érdekében folytatunk. Ez a kötelességtudat vezérelje a második esztendőben is a szegedi vasutasokat.

Bérczi Sándor.

Sztrájk Sumonyban. A Szentlőrinc-Nasici vonal pályafentartási munkásai április 9-én kérvényt adtak be az osztálymérnökséghez, amelyben napibérüket 20 fillérrel emelni kérték. Nyolc napi határ-időt adtak az osztálymérnökségnek, eme idő leteltével azonban az osztálymérnökség még csak választ sem adott.

A munkások tehát abbahagyták a munkát, mintán azonban ötödnapra kötelező ígéretet kaptak, hogy napibérüket emelni fogják, a munkát tehát felvették.

A zágrábi tüzeltvezetőség április 23-án meg is adta a követelést és a napibért 20 fillérrel emelték. Három sztrájkoló pályamunkást azonban elbocsátottak.

Erre a többiek szolidaritást vállaltak elbocsátott munkástársaikkal és — amiként most értesítenek — mind a hármat munkába állították.

Püspökladány. Érdes megvilágításba helyezi egy egyszerű, cikornyátlan levél a püspökladányi pályamunkások helyzetét. A levél szerint a pályamunkások napibére 1 korona 60 fillér, ebből pedig megélni nem lehet.

Ezen a vidéken divó napszám 2 korona 40 fill. Most azután megcsik, hogy egyik-másik haza akarna menni a földcséjéjét, kertjét megkapálni, amire az osztálymérnökségtől megjön a válasz, hogy: „szabadságot csak fontos családi ügyben adhatok!”

Ily módon amíg a szegény pályamunkás napi 1 kor. 60 fillérért dolgozik, kénytelen annak, aki a földjét megkapálja, az ottani napszámot, 2 kor. 40 fillért fizetni. Csúpn azért, mert a földjét gondozni nem „fontos családi ügy”.

Azért gondjuk lesz a pályamunkásoknak arra, hogy mindez másképpen legyen. Ezért szervezkednek.

Mezőtúr. Rendszerint ottan, ahol legtöbb okuk van a munkásoknak a panasza, igyekeznek a feladtságok a munkásság szervezkedésének gátat vetni, nehogy ezek egyet-mást a nyilvánosságra hozzanak.

Igy van ez Mezőtúron is. A podgyászfordárokról más helyütt irtunk. E helyütt meg kell emlékeznünk a raktári munkásokról is, akik Mezőtúron az összes érkező és kimenő vonatok áruberakását is végzik. 36 órai szolgálatot teljesítenek, azonban csak 24 órát fizetnek meg.

Most azután kérdezhetjük, mire való a Hivatalos Lap 3-ik számában megjelent rendelet?

Ezen rendelet 4-ik pontja világosan megmondja:

A munkások rendes munkaideje, a raktári hivatalos órákhoz alkalmazkodva, úgy állapítandó meg, hogy a szolgálat teljes tartama, az alábbi pihenési idő betudásával, naponta 12 órát meg ne haladjon.

A munkásoknak pihenési időül a reggelizésre a délelőtti folyamán félóra, ebédelésre másfél-óra, ha pedig a rendes munkaidőn túl kell dolgozniuk, vacsorázásra félóra idő engedélyezendő.

Ha a munkások a megállapított munkaidőn túl dolgoznak, minden túlóra után a megállapított napibér 10 százaléka van igényük; félórán aluli túlidő nem vétetik számításba, a betöltött félóra egész órának vétetik. Ez a rendelkezés úgy a napibérben, mint az egyezményben dolgozó rendszerezett, valamint a kisegítő munkásokra vonatkozik. Megszakítás nélkül felváltott személyzettel folyó raktári munkánál az éjjeli időre 25 százalékkal nagyobb napibér jár, mint amennyi a nappalra van megszabva.

Lenyomatuk szószerint ezt a szakaszt. Vesse emlékébe minden raktári munkás, neki ezekhez joga van.

Ahol meg nem kapják, ott követeljék energikusan.

De a követelésüknek csak úgy tudnak érvényt is szerezni, ha összetartanak, szervezkednek.

A szervezkedéssel azután el lehet érni azt is, hogy a pályafentartási ipari munkásokat ne a székint díjazsák, hogy „most tél van, hát kevesebbet rapsz.” A szervezkedéssel lehet aztán elérni azt is,

hogy 47 éve a Máv. szolgálatában álló embernek ne szállítsák le napról-napra a fizetését, csúpn azért, mert már 70 éves.

Ha a mezőtúri vasutasok erős szervezettel fognak birni, akkor nem eshetik meg az, hogy 1 kor. 60 fill. legyen annak a napszáma ma, aki 1860-ban 2 kor. 40 fill. napszámot kapott.

Ha szervezve lesznek, akkor nem lesz szükség arra, hogy a mezőtúri pályamunkások hajnali 4 órá-tól este 6-ig 2 kor. 40 fillérért robotoljanak.

Hogy mindez másképpen, legyen, rajtatok áll, mezőtúri vasutasok.

A HÉT ESEMÉNYEI.

— **Veszteségünk.** Bozsó Mihály sátorlajuhelyi máv. géplakatos 56 éves korában elhunyt. Temetése folyó hó 12-én délután ment végbe a dalkör és a zenekar közreműködése inellett. A temetésen megjelentek a hivatalnokok és a műhely összes munkásai. A szervezett vasuti munkások vörös szalagu koszorút helyeztek ravatalára. Pihenjen békén!

— **Tachserer János** szövetségünk tagja e hó 16-án elhunyt. A ferencvárosi pályamunkások tesztileg részt vettek a temetésén és úgy őt, mint a dunapart-ferencvárosi helyicsoport koszorút helyeztek a ravatalra.

Emlékét kegyelettel őrizzük.

— **Kingrott a robogó vonatból.** Kassáról írják: Kovács József szigorló mérnök afelett való elkeseredésében, hogy három hónap óta nem talál alkalmazást, a debrecen—nyiregyházi vonatból, az ablakon keresztül kingrott és koponyatörést szenvedett. A nyiregyházi kórházban haldoklik.

— **Jubiláló nyomorúság.** Eszéken Reisz Károly fűtőházi munkást ünnepelték abból az alkalmából, hogy harminc éven át huzta az igát a Máv-nál. Harminc éven át szenvedte a szolgátság jármát. A harminc évi becsületes munka jutalma egyedül munkástársai szeretetének a megnyilatkozása volt, akik ünnepélyt rendeztek tiszteletére. Az ünnepélyen résztvett valamennyi munkás a fűtőház-főnökkel egyetemben. Az ünnepelthez Grósz munkástárs és a fűtőházfőnök intéztek beszédet. Mi sokkal szivesebben adtunk volna hirt arról, hogy az illető munkástársunk a 30 évi nehéz küzdelem után elérte a jól megérdemelt nyugdíjat, amely felmentené őt a nyomorúságtól.

— **Szocialista tartalékos katonatiszt.** Jancsó Károly Biharvármegye tiszteletbeli főjegyzője, nemrégiben a családja társaságában vacsorázott Nagyváradon. Garázda katonatisztnek sértő szavakkal illették nejét, amire ő a legérelyesebb szavakkal támadta meg a tisztet. Jancsót kihívták párbajra, azonban a katonai becsületbíróság előtt — ahová az ügy került — kijelentette, hogy mint szociáldemokrata elveivel jönné ellentétbe, ha a kihívást elfogadná és inkább lemond tiszti rangjáról. A hadvezetőség a lemondást tudomásul vette.

— **Egy vasuti alkalmazott öngyilkossága.** Szombat éjjel Bencze József nyomdász azzal a panasszal jelent meg a rendőrségen, hogy atyja, Bencze Lajos kazánmosó az ajtósarokvasra felakasztotta magát s mire észrevették, meghalt. A hír vétele után azonnal a helyszínére siettek, de már csak a beállott halált konstatálhatták.

Szerkesztői üzenetek.

A szocializmus alaptételeit helyszűke miatt a jövő számban folytatjuk.

Stürzer Antal máv. művezető, Gyulafehérvár. Elhisszük, amit levelében aláhuzottan ír, hogy felebbvalóinak becsülését kiérdemelte.

Azonban ezzel még nem tisztázza magát. Akiket „odafenn” annyira kedvelnek, mint őt is, akkor bizonyára van okuk a munkásoknak arra, hogy nehezteljenek. Méltatlanra az istenek nem pazarolják kegyeiket. Ön erre pedig már érdemeket szerezhetett is. Képzeltetjük, milyen a modora a munkásokkal szemben, amikor ilyen ripók hangon ír róluk.

Őn azt mondja, hogy május elsején látta a felvonulást alkalmával, hogy 1—2 ember kivételével csúpa „gyűlévész”, „csöcselék”, „schnapszbruder” volt jelen. Talán bizony a művezető ur szeme káprázott? A bolondok is azt hiszik, hogy az épeszű emberek a bolondok és hogy nekik van helyén az eszük. Így lehetett ez május 1-én ünnel is.

Annyi azonban bizonyos, hogy ha mi volnánk a gyulafehérvári munkásság, hát megmutatnók, hogy melyik a botnak a boldogabb vége.

Ókosabban tette volna, ahelyett, hogy a munkásságot szidta, magát igyekezett volna inkább fehérré mosni. Őn azonban erre nem lévén képes, kísértse meg valamelyik vegytisztító intézetben. Ezek még a szerecsent is fehérré tudják mosni.

S. R., Istvántelek. Nagyon is igaza van. Vanak munkások, akik még vasárnap is munkaszolgálnak. Az ilyenek éjjel-nappal törtetnek a pénz után. Természetes, hogy ezzel azután hátráltatják a munkásság törekvéseit a vasárnapi munkaszünetet illetőleg.

H. K. bádigos. (A felpofozott cenzor.) Szívesen helyreigazítjuk, hogy multkor ily című cikkünk téves információn alapult, amennyiben inzultus Cs. urat nem érte.

M. M. Bácsopolya. Levelével egyetértünk. Mi is azt mondjuk, amit ő: csak előre!

Kőrösmező. A szivattyúóri adatot a fizetéstáblázatra vonatkozólag köszönjük. Gondunk lesz rá.

Érdeklődő. Az osztrák parlamentben három vasutas képviselő van. Tomschik, Forstner és Pagnini. Mind a három szociáldemokrata.

Dunapart-Józsefvárosi pályamunkások. A győri pályafelügyező hitvány cselekedete nem érdemli meg, hogy lapunkban bővebben foglalkozunk vele.

Több helyről jött kérdésekre vonatkozólag értesítjük az illetékeseket, hogy az el nem adott zsebnaptárak és jogtük visszakiüldendők a kiadóhivatalnak.

„Bognár főkműhelyből” tudassa címét, mert csere van részére.

Felelős szerkesztő: **Faragó Dezső.**

Laptulajdonos: **A magyar vasutas-szervezet**

Világosság könyvnyomda r.-t. Budapest, Nyár-utca 1.

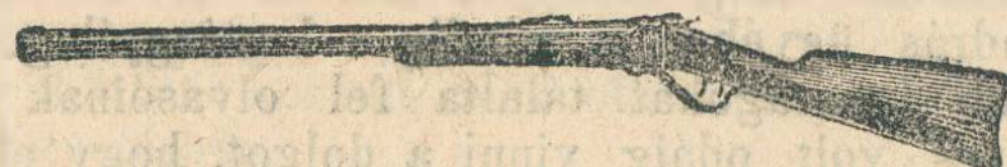
HIRDETÉSEK.

E rovat alatt közlöttékért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget Iroda hirdetések részére: **Eötvös-utca 34, földsz. 2. Bevásárlásnál vagy árjegyzék kérdésnél, kérjük lapunkra hivatkozni.**

Altisztjelöltek figyelmébe!

Vasutasokat, akik altisztok akarnak lenni, biztos sikerrel előkészít polgári iskolai vizsgára „Tanár”, VIII. ker., Tisza Kálmán-tér 13. sz., III. em. 14.

Vadászfegyverek.

Serétes, golyós, egy-, két- és három-csővű fegyverek, revolverek, flóbertek.

Kizárólag elsőrangú gyártmányok.

≡ Rendkívül dus választék. ≡

AUFRECHT és GOLDSCHMIED

Budapest, VI., Eötvös-utca 32/a szám.

== Képes fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve. ==

Csekély

havi részletfizetésre.

Elszakithatatlan

kék munkásöltönyök,

szedőköpeny, boncköpeny, ve-

gyész, molnár, fodrász, cuk-

rász, szakács, kőfaragó és

irodakabátok készítője:

Gutmann J. és Tsa

Budapest, Kerepesi-ut 16. sz.

Férfidivat- és kalap-áruház.

Minták és árjegyzék ingyen és bérmentve.